

Načelen sporazum med Bolgarijo in Romunijo

Posebni romunski odposlanec je že odpotoval iz Sofije v Bukarešto, da poroča svoji vladi

Sofija, 6. avg. m. Romunski poslanik v Belgradu Viktor Cadere, ki je v Sofiji končal svoje razgovore za rešitev spornih vprašanj med Romunijo in Bolgarijo ter doseglju načelnih sporazumov, je sredi odpotoval v Bukarešto. Tam bo danes poročal o svojih razgovorih kralju Karlu in vladi. Včeraj je veleposlanik Cadere imel razgovore z bolgarskim predsednikom vlade Filovom in zunanjim ministrom Popovom. Z njima se je po intenzivnem kosilu odšel v Bojano.

Sofija, 6. avg. AA. Stefani. Prva faza pogajanj med Bolgarijo in Romunijo je končana. Romunski belgradski poslanik Cadere je imel več sestankov s Filovom in Popovom, sredi pa se je odšel iz Sofije v Bukarešto.

Spomenica romunskih državnikov

Bukarešta, 6. avgusta. m. »Transcontinental Press« je pred kratkim objavil poročilo, da je bila na stanovanju Bratianu konferenca, ki so se udeležili Bratianu, Maniu in Constinescu, in na njej pod-

pisana spomenica, katero so poslali v Berlin, Rim, New York in London. Zdej poročajo, da je spomenico podpisalo okoli 40 znanih romunskih osebnosti, med njimi tudi Mihalake, Cuza, Werner, dr. Lupu, Mironescu, Halipasasu, Zopovici, Virgil Magyaru, Tazlojanu, Gita Pop, Aurel Dobrescu, Istrato Misescu in Peter Groza. Vajda Vojevod se ni strinjal s temeljnimi mislimi v tej spomenici ter je poudaril, da kot kraljevski svetnik ne more prevzeti nobenih korakov, ki bi se nanašali na krono.

Turčija računa z vojnimi dogodki v Mali Aziji

Nemško in italijansko zastopstvo v Siriji

Ankara, 6. avg. m. Vestí o skorajšnjem prihodu nemško-italijanske komisije v Sirijo zaradi poudarjene položaja, vsestransko komentirajo turški politični in diplomatski krogi. Časopisje pa ne ob-

Proti popuščanju Madžarski

Bukarešta, 6. avg. m. Bivši voditelj romunske liberalne stranke Bratianu je bil včeraj sprejet pri kralju Karlu v daljšo avdienco. Bratianu se je, kakor znano, umaknil iz političnega življenja in se posvetil publicistiki. Pri avdienci je Bratianu poročal kralju Karlu, da bo odkrito podpiral boj erdeljskega prebivalstva proti odceplitvi katerega koli dela ozemlja Madžarski.

Napad na Anglijo med 8. in 10. avgustom

New York, 6. avg. m. Radio New York poroča: Po vesteh iz Stockholma smatrajo nekateri krogi, da se bo nemški napad na Anglijo začel med 8. in 10. avgustom. Isti krogi pravijo, da se zadnji dni nemške čete na Norveškem posebno pridno urijo.

Berlin, 6. avg. m. Včeraj popoldne se je nemški državni kancler in voditelj nemškega naroda Adolf Hitler spet mudil v Berlinu. Tam je imel več razgovorov z vodilnimi političnimi osebnostmi. Med drugimi je imel razgovor tudi z državnim maršalom Göringom, zunanjim ministrom v Ribbentropom in maršalom Brauchitschem. (Transcontinental Press.)

London, 6. avg. o. Reuter poroča: Notranje ministristvo je danes zjutraj objavilo uradno poročilo, v katerem pravi, da so ponoči nekatera sovražna letala vrгла le malo bomb nad različni okraji v jugovzhodni Angliji. Bombe niso povzročile nobene škode, prav tako ni bil nikdo ubit.

Včeraj popoldne so angleški lovci sestrelili neko sovražno letalo nad Kanalom. Med včerajšnjimi letalskimi spopadi nad Kanalom je bilo sestreljenih četvero sovražnih lovskih letal.

London, 6. avg. o. Londonski listi pišejo tudi danes o možnosti bližnjega nemškega napada na Anglijo. »Times« pišejo, da najbrž nemške pri-

prave za napad še niso končane in da bodo golove čez en teden ali pa čez štirinajst dni. Pač pa je treba vpoštevati, da bodo Nemci poskušili prevažati svoje čete z jadralnimi letali. Molorno letalo bo lahko čez Kanal vleklo za seboj tri ali pa štiri jadrnalna letala, ki bodo nato posamično brez ropota pristajala na angleškem ozemlju. Vsako jadrnalno letalo bi lahko prepeljalo šest do osem oboroženih mož. Ne samo, da lahko jadrnalna letala pristajajo brez šuma, ampak lahko pristanejo tudi na ozemlju, ki ni ravno preurejeno kot letališče in je jadralnemu letalu zadosti osem do deset kvadratnih metrov prostora za pristank.

London, 6. avg. AA. Reuter. Admiralitet je izdala poročilo, da se je ladja »Marsonia«, zbiralka min, potopila, ker je trčila ob sovražnikovo mino.

London, 6. avg. o. Reuter poroča: Sotrudnik generala de Gaullea podadmiral Muselier, ki je poveljnik tistega francoskega brodvoja, ki se bori na angleški strani, je objavil, da bo plapolala na francoskih ladjah poleg francoske zastave posledje lo-renska modra zastava, ki bo na sredi imela lorenški križ. Iste znake bodo imela letala, ki se bore ob strani Angležev pod poveljstvom gen. de Gaullea.

javlja nobenih pojasnil. Smatrajo, da je prihod nemško-italijanske komisije v Sirijo začetek večje diplomatske akcije držav osiše na Bližnjem Vzhodu. V diplomatskih krogih poudarjajo, da govor sovjetskega komisarja za zunanje zadeve Molotova ni bil brez vpliva na okrepitev nemško-italijanske akcije na Bližnjem Vzhodu. Italija res da že dalj časa po svojem poluradnem tisku odkrito govori o potrebi intervencije v Palestini. Ta cilj je v tesni zvezi s petrolejskimi vrelci v Mosul, katerih cevi se končujejo v Haifi in Siriji.

Med Arabci se je začelo politično delovanje, ki dobiva izraza v raznih manifestacijah. Notranja politika arabskih držav je prav tako zaradi povečanega vpliva Nemčije in Italije na razpotju.

V Ankari pričakujejo odkrit vpliv evropske vojne na Bližnji Vzhod, kjer lahko vsak trenutek nastopijo važni preobrti, ki bodo imeli hude posledice za odnose na tem področju. Nekateri krogi gredo celo tako daleč, da mislijo, da se bo vojna, čeprav v drugi obliki, prenesla tudi na to področje.

Ankara, 6. avg. o. Reuter poroča: Tukajšnji dobro poučeni krogi računajo s tem, da se bo sedaj okrepi delovanje nemške diplomacije v Turčiji, ker se je Papen vrnil v Carigrad. Tukajšnji krogi poudarjajo, da je imel Papen v Nemčiji važne razgovore z nemškimi državniki in da je bil večkrat sprejet pri Hitlerju.

Reuterjev dopisnik poroča, da nerazpoloženje Turčije, zlasti proti Italiji, še ni popustilo, ker so v Ankari prepričani, da želi Italija z vojno doseči spremembe v Mali Aziji. V Turčiji je tudi ugodno vplivalo, da so angleške vojne ladje skozi Sredozemsko morje dovedle do turških pristanišč varno več trgovskih parnikov.

Japonska prekrine diplomatske stike z Anglijo

Rim, 6. avg. o. Rimski list »Popolo di Roma« piše, da japonska vlada v ničemer ne bo popustila Angliji. Odredbe, ki jih je angleška vlada izdala proti Japoncem, so samo še poslabšale razpoloženje japonske vlade proti Angliji. Japonska vlada je sklenila na angleško postopanje proti japonskim državljanom odgovoriti na ta način, da bo prekinila diplomatske stike z Anglijo. Rimski list predvideva, da bo Anglija naletela na Daljnem Vzhodu na iste težave, kakor jih sedaj doživlja v Evropi.

Japonska vlada je zahtevala od francoske vlade, da naj ji dovoli ustanoviti pomorska oporišča v Indokini. Francija naj tudi pristane na to, da bi se povečal izvoz iz Indokine na Japonsko. »United Press« poroča, da so številne edine japonskega vojnega brodvoja odplule iz Formose proti južni Kitajski.

Število nezaposlenih v Veliki Britaniji še stalno raste. V zadnjem mesecu se je število brezposelnih povečalo za 60.000. Največja je brezposelnost v industriji premoga.

Pomočnik ameriškega zunanjega ministra Sumner Welles je izjavil, da je francoska vlada zaprosila Združene države za pošiljko večje količine življenjskih potrebščin v Francijo.

Angleški listi pišejo, da bodo Nemci za izkrcanje svojih čet v Angliji uporabili jadrnalna letala, ki jih bodo vlekla motorna letala. Promet z jadralnimi letali čez Kanal bi bil mogoč, izjavljajo v Londonu, toda Nemci bodo jadrnalna letala najbrž uporabljali za prevoz hrane padalcem in tistim četam, ki bi se izkrcale v Angliji.

Francoska vlada je po obvestilih ameriških časnika-jev odredila, da naj bivšega francoskega kolonijalnega in notranjega ministra Mandela prepeljejo iz Maroka v Lyon. Tam bo obenem z ostalimi osebnostmi, ki jih francoska vlada dolži odgovornosti za poraz, postavljen pred izredno vojno sodišče.

Turška vlada je objavila nove zakonske določbe o tem, kako naj prihajajo tuji v Turčijo. Zlasti je poostrelena vsa dosežanja kontrole. V bodoče noben tujec ne bo smel potovati ob turški obali brez posebnega dovoljenja zunanjega ministrstva.

Vesti 6. avgusta

Nemška vlada je za poslanika pri poveljstvu nemških čet v zasedenem delu Francije imenovala Leona Abetza, ki je osební prijatelj zunan- njega ministra Ribbentropa. Abetz je več let živel v Franciji, kjer je vodil razne nemške propagandne urade. Pred leti ga je francoska vlada izgnala iz Francije.

Razprava proti francoskim državljanom se bo po poročilih francoskih listov začela 21. avgusta v Marseillesu. Po zadnjih poročilih general Gamelin ni med obtoženci. Na svojem posvetu v Dordogni piše Gamelin sedaj svoje spomine.

Irski poštni minister Little je v nedeljo izjavil v svojem govoru, da bo Irska branila vsako pod svoje zemlje pred vsakim napadalcem. Po- udaril je, da mora biti irski narod priprav- ljen na vse. Razpoloženje irske vojske je si- jajno.

Med Anglijo in Ameriko je bil obnovljen redni zračni promet čez Atlantski ocean.

Japonska vlada je imenovala posebnega diplo- matskega zastopnika pri vladi nizozemske Indije. Za prvega japonskega poslanika bo imenovan general Koiso.

Švicarski listi pišejo, da se v Franciji Sirijo go- vorice, da bo v Lavalovo vlado vstopil tudi bivši predsednik vlade in zunanji minister Flandin. Na željo nemških krogov pa bi naj dobil Flandin v vladi podoben položaj, kakor ga ima Laval.

Sovjetski tisk je začel te dni zelo napadati Fin- sko. Takoj po Molotovem govoru je odpotoval v Helsinki finski poslanik v Moskvi, Paasi- kivi. Finska vlada odločno zanika govorice, da bi bil finski poslanik iz Moskve odpokli- can, pač pa je prišel Paasikivi v Helsinki čisto zasebno. Finski listi pišejo, da Finska ne spada v območje Sovjetske Rusije, ampak v skupino severnih držav.

Romunski poslanik v Belgradu Cadere je do- potoval v Sofijo, kjer se je takoj sešel z bolgarskim zunanjim ministrom Popovom. Bolgarska vlada je romunskemu odposlan- cu že izročila daljšo spomenico, ki obsega zahteve po Dobrudži.

Bivši predsednik romunske vlade in voditelj romun-ke kmečke stranke dr. Maniu je iz- javil časnikarjem, da nikdar ne bi mogel dovoliti, da bi se Transilvanija priključila Madžarski. V slučaju nevarnosti bi dr. Maniu Transilvanijo proglasil takoj za sa- mostojno državo, ki naj bi jo zaščitila Sovjetska Rusija. Po poročilih madžarskih listov, bi naj dr. Maniu stremel za tem, da bi setavil novo romunsko vlado in bi se nato Romunija z Bolgarijo in Turčijo na- slonila na Sovjetijo.

Novi romunski veleposlanik v Moskvi in bivši romunski zunanji minister Gafencu bo od- potoval v Moskvo jutri v sredo.

Letonska in Estonska sta predložili vrhovne- mu sovjetu predlog, da bi se ti dve državi ,kjučili v Zvezo sovjetskih republik. Predlog bo sprejet po istem postopku, po katerem je bila sprejeta v petek v Sovje- tijo Litva.

V južni Franciji, posebno pa v obmorskih mestih francoske Riviere, je prišlo do pro- tižidovskih demonstracij. Demonstracije so na nekaterih židovskih trgovinah razbili izložbe. Do podobnih demonstracij je pri- šlo tudi v Londonu.

Predsednik angleške vlade Churchill je podal posebno izjavo, v kateri razglasa, da mož- nost nemškega poskusa, da bi se izkrcali v Angliji, še ni mimo.

Italija ima pravico na Palestino, piše te dni fašistični tisk. »Il regime Fascista« piše, da je Italija proglasila svoje pravice na Jeruzalem.

Kancler Hitler se je včeraj popoldne vrnil v spremstvu zunanjega ministra Ribbentro- pa. Takoj je imel po vrsti več razgovorom z maršalom Göringom in generalom Brau- chitschem.

Nemški pomisar za Holandijo je ustanovil pose- ben odbor za gospodarsko obnovo države.

Države, ki niso doživele vojne na lastnem ozem- lju, se ne zavedajo, kakšno odgovornost pre- vzemajo, ko oborožujejo civilno prebivalstvo. Zaradi naglice v sedanji vojni sovražnika ni mogoče takoj prepoznati. Napadalna vojska mora danes vse civilne vojake smatrati za četnike in z njimi tako ravnati, kakor se je to zgodilo na Poljskem. Po mednarodnih do- ločilih ni dovoljeno proti sovražniku uporab- ljati oboroženih civilistov, sodi nemški gene- ral Bernhard v »Berliner Börsen Zeitung«.

Nemški veleposlanik v Turčiji Papen, se je zopet vrnil iz Nemčije v Carigrad.

Italijanski listi pišejo, da deluje sedaj že devet izvorov petroleja, ki so bili izkopani po raz- nih mestih.

Protijaponsko razpoloženje v Ameriki narašča

New York, 5. avgusta. b. United Press: Proti- japonsko razpoloženje v Združenih državah raste. Nerazpoloženje ameriške javnosti je doprinesla tudi novica, da bo novi japonski zunanji minister Ma c u o k a potoval v Evropo. Njegovo potovanje tolmačijo tako, da Japonska namerava z vsi res- nostjo zasesti Nizozemsko Indijo. Nepristranski opazovalci v Združenih državah smatrajo, da bo Amerika v primeru, če bi Japonska prešla k takš- nemu ukrepu, morala nastopiti.

Boji v Afriki

Rim, 6. avg. AA. DNB. Na področju severnega Sudana, ob izhodišču železniške proge iz Port- Sudana v notranjostjo Sudana, ki gre v dveh sme- reh čez Kasalo proti jugu in čez Atmo vzporedno z veliko progo iz Kaira v Capetown, so Angleži, kakor poroča vojni dopisnik DNB za Sredozemlje, na novo zgradili mnogo utrdb in letališč, ki so jih italijanska letala po načrtu bombardirala. Po vče- rajšnjem bombardiranju Džebela je prišel napad na Erevit blizu odcopa proge Port-Sudan-Kasala in uspešno bombardiranje novega letališča v Su- niutu, 171 km od Port-Sudana. Oba kraja ležita pri- bližno 1000 m visoko. Posebnega pomena je itali- janski napad na Kaio. Ta kraj so Angleži posebno utrdili. Mnogoštevilne protiletalske baterije bra-

nijo letališč, predvsem pa železniško križišče port- sudanske železnice. Kljub temu se je ital. leta- lom posrečilo popolnoma razdelati obe železniški progi v dolžini več 100 metrov. Takšne akcije sovra- žniku po načrtu prekrizujejo oskrbo tistih Angle- žev, ki se bore v Sudanu.

Odkar so z Aleksandrijo in Sredozemskim mor- jem pretrgane vse zveze, so britanske afriške čete v Sudanu navezane na ojačenja, na dovoz streliva in živeža čez Aden in Port-Sudan. To se pravi, končuje poročilo, da pomeni vsak nov italijanski napad na ta oporišča in na Port-Sudan občutno oslabeitev britanskih čet in okrepitev italijanskih postojank za poznejšo ofenzivo na glavno mesto Sudana.

Združene države so uvedle splošno vojaško dolžnost

V slučaju mobilizacije bo Amerika imela 12 milijonov mož pod orožjem

Washington, 6. avgusta. m. Vojaška komisija ameriškega senata je s 13 : 3 glasovi sprejela zakonski osnutek o uvedbi splošne vojaške ob- veznosti v Združenih ameriških državah. Po no- vem zakonu bo v USA rekrutiranih lahko 12 milijonov mladeničev od 21 do 31 leta starosti. Od teh bi jih bilo kakšnih 4,5 milijona oprošte- nih zaradi tega, ker so redniki družin. Če bi se izkazalo za potrebno, pa bodo tudi te poklicali

pod orožje. Dobro obveščeni krogi pričakujejo, da bo ta zakonski osnutek v kratkem predložen tudi ple- numu senata in da bo tudi tu sprejet. V primeru, če ga bo sprejel parlament in podpisal predse- dnik Roosevelt, pričakujejo, da bo še to jesen vpisanih v vojaške seznime in vpoklicanih v vo- jaško službo 400.000 mož, prihodnje pomlad pa še toliko.

Sovjeti silijo na obale Indijskega oceana

Sofija, 6. avgusta. m. »Transcontinental Press«. Kot prva posledica govora sovjetskega komisarja za zunanje zadeve Molotova so se začele tu razširjati vesti o zbiranju sovjetskih čet na Kavkazu in o želji Sovjetske Rusije, da prodre do »toplega« morja, t. j. do Indijskega oceana. V Sofiji poudarjajo, da je uso- da Velike Britanije odvisna zdaj od pričakovanega govora angleškega ministrskega predsednika Chur- chilla. Jutranje bolgarsko časopisje piše, da bo uso- da Velike Britanije rešena kmalu, če bo Churchill še nadalje tako nepomirljiv.

Slovaško gospodarsko zastopstvo v Sofiji

Sofija, 6. avg. m. V Sofijo je prispela slova- ška gospodarska delegacija, da sklene novo trgo- vinsko pogodbo med Slovaško in Bolgarijo. Slova-

Prepoved o izvozu letalskega bencina iz Zdru- ženih držav, pomeni sovražno dejanje proti Japonski in bo imela daljnosežne mednarod- ne posledice, je izjavil zastopnik japonskega mornariškega ministra Okuma.

Japonsko časopisje bombardira svojo vlado s po- zivi, naj Angliji stopi na prste in naj naredi red na Daljnem Vzhodu. Noben ukrep za zaščito japonskih interesov ne bo premil.

Nov oddelk kanadskih čet je dospel v Anglijo. Poveljnik prevoza je izrazil angleškim obla- stem občudovanje nad učinkovitim sprem- stvom med prevozom.

Poraz Francije ni prišel po naključju. Zakrivil ga je njen politični, upravni, vojaški in socialni red, ki je bil že zdavnaj nemogoč. Tisti, ki so ta red vzdrževali, morajo zdaj odgovarjati fran- coskemu ljudstvu, je izjavil včeraj francoski notranji minister Marquet.

sko zastopstvo je prispelo v Bolgarijo preko Bel- grada.

Ljubljana od včeraj do danes

Na vzhodnem nebu so se včeraj popoldne kopili temni oblaki, pa niso mogli prinesiti nič hudega, ker se je spet dvignil veter, ki jih je ugnal v kozji rog. Do večera se je nebo lepo zjasnilo, in davi smo spet dobili lep, jasen dan. Včerajšnji dan je bil že dopoldne prav pripraven za kopanje, popoldne je bilo pa še lepše. Nad mesto se je vleгла tista prava, mirna vročina, ki je res značilna za visoko poletje.

Davi je skrajša bilo jutro čisto, jasno in pa sončno; pozneje je kar na lepem od vzhoda sem zrasel mogočen m-gleni zid, nalet sivine je pridušil sončni sij. Kmalu je sonce ugasnilo, megla se je spustila prav do hišnih stlemen. Res čuden prizor za ta letni čas! Ta reč pa ni trajala dolgo. Kmalu se je sivi zastor spet dvignil, veter je ostanke sunil nazaj na čadasto obzorje in nebo je spet zablistelo v lepem sijaju prijetnega poletnega jutra. Ozračje sicer ni bilo več tako čisto kakor v ranem jutru, čež nebes so se povlekle bele proge, vendar pa se zdi, da čež dan ne bo velike spremembe, ker je močno verjetno, da se bo, kakor zadnje dni sploh, o pravi uri pojavil veter, ki bo znal vsako prednost ukrotiti in preveč sitne oblake držati v strahu. Tako bo dan najbrž spet pripraven za kopanje. Veseli ga bodo tudi tisti, ki so se podali na gore, najbolj pa se ga bo vsekakor razveselil kmet. Zdjaj je čas, ko sadje in grozdje nujno rabita sončnega vremena.

Plot so začeli postavljati

Za zidavo novih tržnic pripravljala dela lepo napredujejo. Stavbno podjetje M. Curka se je naloge lotilo z isto vestnostjo in zanesljivostjo, s katero je opravilo pri nas že toliko del. Za odmaknjenimi stojnicami je zdaj začelo zabijati kole, prečnike ter na oboje pribijati deske, tako da bo stavbišče samo lepo ograjeno pred radovedneži, ki morajo v vsako reč vtakniti svoj nos ter so s svojo sitnostjo pri vsakem delu samo v napoto. S tem novim delom bo mestna občina še enkrat več dokazala, da po točno določenem načrtu dela z vso prizadevnostjo za čim lepši napredek mesta ter za čim večjo korist svojega občanstva.

Neprestano done kladiva

Spomenik v Zvezdi je dan za dnem privlačna točka za večino Ljubljančanov, ki jih pot prinese v središče mesta. Od ranega jutra pa prav do večera tam postajajo množice, ki z zanimanjem ogledujejo zadnja dela na spomeniku. Kakor hitro se dobro zdani, že prihitel delavec in se spravi na posel. Podjetno done udarci kladiva, vesela pesem bronca se razlega daleč naokrog in privablja nove gledalce v bližino spomenika. Do poldneva doni ta pesem, potem pa spet prične in traja prav do večera, ko je dnevno delo odloženo do prihodnjega jutra. Če bodo šla ta zaključna dela tako naglo od rok kakor so šla prva, potem bomo kmalu doživeli, da bo objavljen točni datum blagoslovitve.

Nekaj novic iz bolnišnice

V bolnišnici je obisk kljub temu, da smo zdaj v prijetnem letnem času, ko ljudem ne diši toliko hoditi nadlegovati zdravnik, že res ni kakšna posebna sila, prav velik. Tam vsako leto postavljamo nov rekord. Najhujša zadrega je seveda na kirurškem oddelku, kjer se bolniki še vedno gneto, medtem ko novo pozidani kirurški paviljon po krivdi odgovornih in merodajnih činiteľjev še vedno miruje, kakor da sploh nikoli ne bi bil postavljen. Čemu pa ga je potem sploh kazalo zidati, če pa zdaj ne more ustrezati svojemu namenu, ampak mirno stati? Zadnji čas je, da se tisti, ki na njihovih ramah leži breme odgovornosti in krivde, da novi kirurški paviljon še ni začel posloovati, zganajo in ukrenejo tisto, kar je njihova dolžnost. Presneto je tudi to poglavje s kirurškim paviljonom žalostna zadeva!

Včeraj so v bolnišnici pripeljali naslednje nove posrečence:

čevljarskega pomočnika Jožeta Kodro iz Zg. Tuhinja; ta je padel čez ograjo, ko je plezal čez njo, tako nerodno, da si je zlomil desno nogo;

Pavla Keršiča, elektrotehničnega vajenca iz Ljubljane. Keršič je padel s kolesa ter si zlomil desno nogo;

Francja Pogačnika, sina delavca iz Kranja; ta je padel ter si zlomil desno ključnico; pa še Janeza Pajmana, sina železničarja iz Ljubljane. Fantiči so se nekje igrali, pa so bili preveč objestni. Nekdo med njimi se je v svoji prešernosti spomnil ter je pahnol Janeza Pajmana, ki je priletel na tla tako nerodno, da si je pri padcu zlomil levo roko.

Mons'gnor Stanko Premrl se je poslovil

Celih dolgih enaintrideset let je ljubljanski stolni pevski zbor vodil znani naš glasbenik msgr. Stanko Premrl, čigar sijajne maše, imenitni ofertoriji, razne klavirske in orgelske skladbe, pesmi

Parno in kadno kopališče v hotelu »Slon« od 6. avgusta zopet odprto.

in samospevi so naši javnosti tako dobro znane. Veliko je bilo to delo in obsežno ter je obogatilo našo glasbeno literaturo s kompozicijski neminljive vrednosti. Poleg drugega obilnega dela je vodil stolni pevski zbor, vodil orglarsko solo ter urejeval polnih trideset let danes splošno močno upoštevano glasbeno revijo »Cerkveni Glasbenik«.

Zdjaj se je kot novi redni profesor Glasbene akademije v Ljubljani poslovil od svoje službe pri stolnici sv. Nikolaja. Ob tej priliki mu je izročil ljubljanski stolni kapitelj lepo zahvalno spomenico, v kateri mu izraža največje priznanje za njegovo delo, vestno in poštovno službovanje ter zasluge, ki si jih je bil pridobil v tem času. Na spomenici so podpisani stolni dekan dr. Kimovec, stolni župnik dr. Klinar in stolni prošt Ignacij Nadrah.

Od svojega priljubljenega in zaslužnega pevskega voditelja pa se je poslovil tudi stolni pevski zbor. V Cerkijah je bila sv. maša, pri kateri je zbor izvajal samo dela Stanka Premrla. Pri tej priliki — bil je izlet, na katerem so si udeleženci ogledali Velesovo, Vodice, Groblje, Mengeš in Domžale — je bilo v zahvalo izrečenih nekaj nadvse pristranih besed, ki so jih na monsignorja, zdaj rednega profesorja Glasbene akademije, naslovili stolni dekan dr. Kimovec, stolni župnik dr. Klinar in član zbora Likovič. Močno ganjen se je g. profesor zahvalil.

Sinoda ljubljanske škofije zaseda

Včeraj se je pričela v št. Vidu nad Ljubljano škofijska sinoda, ki jo je bil sklical škof dr. Gregorij Rožman. Trajala bo do petka, 9. avgusta. Celih šestnajst let je že poteklo od zadnje škofijske sinode, katero je bil sklical rajni ljubljanski vladika dr. Anton Bonaventura Jeglič. Na sinodi so se zbrali: škofov generalni vikar, kanoniki stolne cerkve, rektor bogoslovnega seminarija, vsi dekanji, zastopniki kapitulne v nove mesto, župniki mesta Ljubljane, po en župnik iz vsake dekanije, po dva pa iz dekanij Ljubljanske okolice, Kamnik, Kranj, Škofja Loka in Radovljica, po en kaplan iz vsake dekanije, zastopnik teološke fakultete, dva zastopnika katehetov, stiški opat in po eden izmed predstojnikov vseh v škofiji nahajajočih se redov in končno referenti, ki jih določa škof.

Duhovščina ljubljanske škofije je snov, ki jo bo obravnavala sinoda, že v prejšnjih dveh letih dobro proučila na mnogih konferencah ter je tudi škofu poslala razne predloge. Pregledal in uredil pa je vso obsežno snov univerzitetni profesor dr. Alojzij Odar. Na sinodi bo gradivo še enkrat temeljito obravnavano, potem pa bodo sestavljeni predlogi in navodila za morebitno izpolnitev in preureditev dušnega pastirstva.

Od nezmernosti se bo treba posloviti!

Slov. Konjice, 5. avgusta.

Če malo bolj poglobimo v naše življenjske razmere ter jih primerjamo z razmerami v drugih krajih, moramo biti še kar zadovoljni. Gospodarske razmere so v našem kraju takšne, da se delavnost na posebnih področjih druga z drugo lepo dopolnjuje. Ker je vse tako lepo urejeno, zato naš kraj doslej še ni doživel velikih gospodarskih in socialnih pretresov, razen seveda nekaterih izjem. Upamo, da se bo vse razvijalo tako tudi še naprej.

Posebeo moramo poudariti lep vsakoletni pridelek. Žal, da vino ne gre več tako v denar kot prej, cene sadja pa niso nobeno leto takšne, da bi kmetje bili z njim prav zadovoljni. Pri vinogradnikih dobite vino po 4—5 din liter in to dobro vino!

Ker stoji stvari tako, se že nekaj let polasta naših ljudi elabost, ki ji menda zajela prav vse štajerske in dolenske vinorodne kraje: sleherno leto tam čez mero vžijajo pijačo, ki ni voda. Kmetje rabijo denar za davke in druge potrebe, ljudje pa tudi radi počeni kupijo. Mnoge hiše ob dobri vinski letini postanejo shajališče ljubiteljev klapice. Veliko ljudi pijančuje, številnim radi nezmernosti propada gospodarstvo. Nešteto krat po nepotrebnem zapravljajo denar. Številnim staršem je uživanje alkohola čez mero napravilo eve lase, ker z »vinskimi duhovi« njihova mladina hodi na strampota, z katerih se ne ve več vrniti. Ob pijaci in plesu se zgodi tudi toliko hudobnih in socialno škodljivih dejanj, pretepov, umorov, raznih drugih zločinov in prevar. Alkohol je največkrat kriv bede mladih nezakonskih mater.

Da se bo vse to odstranilo, bi morala biti kazenska akcija, ki bi prinesla ob pravilnem izvajanju vsekakor dobre rezultate. Poskrbeti bo treba najprej za čim večji promet z vinom, da ne bo stalo po kleteh. Upamo, da ne bo dolgo, ko se bo skoraj povrnil čas dobre vinske trgovine iz leta 1925 in prej. Naše ljudi bi bilo dobro poučevati o izdelovanju brezalkoholnih pijač in o demači uporabi grozdja, za katero se ni majo pravega smisla. Proti ljudem, ki zažreže kakšenkoli zločin v pijanosti, pa je treba brezobzirno postopati. Za pretepe naj bi bili vročkovrežni že na orožniških postajah »nagrajeni« čim temeljitje. Dobro bi bilo, da bi oblasti kazenske določbe za zločine pijanosti poostrele.

Za sadno skladišče na Frankolovem je dal Prizad 100.000 din

Iz Amerike prihajajo glasovi, da bo Evropo zadela ena najstrašnejših lakot v zgodovini. Svojo napoved utemeljuje s tehtnimi razlogi. Kako vzamemo vse to mi, kako vzamemo to naše gospodarske ustanove pri nas, je težko reči, kajti mnogokje vidimo napake, ki močno škodujejo našemu gospodarstvu in njegovemu napredku. Vidimo celo, da ljudstvo radi neurejenih gospodarskih razmer mnogokje trpi pomanjkanje.

V celjskem kraju smo zgradili v preteklem letu lepo število sadnih sušilnic. Njih potrebnost ne bomo poudarjali že iz razlogov, ki smo jih navedli, vsaj vsakdo ve, da je v svetovni vojni in tudi v vseh težkih časih bilo suho sadje za družine, zlasti pa za

otroke najboljša hrana. Zlasti so važne sadne sušilnice za pasivne kraje, kjer pa imajo mnogo sadnega drevoja in jim narava božja vsaj s sadjem malo pomore. Preteklo leto so n. pr. na Frankolovem posušili več sto skafov sadja, ki so ga posestniki prodali, mnogo pa tudi porabili za domačo hrano.

Frankolovo pa bo letos spet mnogo pridobilo z novim splošnozadružnim skladiščem. Kralj, banaka uprava je že izdelala načrte za gradnjo novega skladišča. Prizad pa je dal za postavitev 100.000 din. Poleg tega je obljubilo izdatno podporo tudi kmetijsko ministrstvo. Največ zaslug pri teh uspehih ima aglini predsednik Gospodarske zadruge g. Goršek Jože. Dela se bodo v kratkem že pričela.

Maribor dobi moderne alarmne sirene

Maribor, 5. avgusta.

Danes zjutraj in ves dopoldne so bili v Mariboru zanimivi poskusi z novo alarmno sireno, ki jih bo Maribor nabavil več ter jih razvstil po posameznih delih mesta, tako da bo tudi naše mesto opremljeno s temi sodobnimi napravami, ki jih je prinesla ljudem sredi 20. stoletja »civilizacija«, da jih obvaruje pred brezmišelnim pobijanjem z letalskimi bombami. Sirena, ki je danes tulila ter vznemirjala Mariborčane, je poskusna naprava, ki jo je dobavila znana nemška firma Siemens. Podobna je ogromni gobi ali dežniku ter jo namestili na streho nedograjenega bolnišniškega paviljona na desnem bregu Drave. Za svoj pogon rabi 5 konjskih sil električne energije. Ko so jo spustili v tek, je poslušalo njeno piskanje nekaj strokovnjakov v raznih predelih

mesta. Tudi Maribor ima namreč — kakor vsako mesto in vsak drug kraj, nekaj mrtvih predelov, kamor glasovi z določenih točk ne prodrejo. Tako so te komisije pri današnjih poskusih ugotovile, da se je sirena najboljšje slišala pod Kalvarijo, na Pobrežju in v Novi vasi, slabše pa v neposredni bližini ter v mestnem središču, skoraj nič pa v Melju. Sireno bodo preizkušali še na drugih točkah mesta ter se bodo tako ugotovile potrebe po številu sirenskih naprav in točke, na katerih naj se namestijo. Sirene je mestna občina že lansko leto ob izbruhu vojne naročila, vendar jih nemška tvrdka ni mogla poprej dobaviti, ker je Nemčija potrebovala ogromno število takih alarmnih naprav, s katerimi so sedaj opremljena tudi manjša nemška mesta. Sedaj izgleda, da imajo v Nemčiji že dovolj alarmnih naprav ter jih bodo lahko tovarne spet izvažale.

Opombe k banovinskima natečajema za slovenska glasbena dela

Ljubljana, 5. avgusta.

Na prošnjo raznih interesov in na opombe v listih ob prilik razpisa natečajev za slovenska glasbena dela in za besedilo za slovensko opero, pošilja kraljevska banaka uprava sledeče pojasnilo:

Skupna nagrada v višini 20.000 din za glasbeni natečaj in za operni libreto sicer ni velika; višina nagrad je pač v okviru preračunske možnosti in v skladu z razpisnimi literarnimi in likovnimi banovinskimi nagradami.

Natečaj za slovensko opero je združen z natečajem za oratorjsko delo, ker nam primanjkuje tudi takih del. V primeru elabega odziva naših opernih skladateljev je dana tako možnost, da se nagradijo tudi oratorjska dela.

Rok za natečaj poteče 31. marca 1941., ker se s tem dnem zaključijo banovinsko preračunske leto. Komur se zdi rok prekratek, ima ilak možnost udeležiti se prihodnjega tekmovanja, ker se razpisuje nagrada tekmovanja vsako leto.

Za opere in za libreto je rečeno, da imajo prednost ona dela, ki obravnavajo snov iz slovenskega narodnega življenja. Pri tem seveda niso izključena dela iz slovenske zgodovine in mitologije.

Pri besedilu za opere se zahteva, da je izvirno in doslej še neuporabljeno. Zato se ne bodo upoštevali prevodi, ne dela, ki so bila že v celoti objavljena, prav tako pa tudi ona ne, ki so bila že kompozirana. Namen razpisa je namreč, da pridejo naši skladatelji, ki se zaradi pomanjkanja primerne opernega besedila niso mogli v tej meri udeleževati, do novih libretov.

Razsodišče, ki bo določevalo nagrade za besedilo za opere, še ni imenovano, sestavljeno pa bo iz naših literarnih in glasbenih strokovnjakov.

Iz policijske kronike

Ljubljana, 6. avg.

Tam v neki sobi kriminalnega oddelka na glavni policijski so zbrali ogromno množico najrazličnejšega blaga, ko so marljivi in drzni detektivji izvolili in odkrili v ljubljanski okolici prav dobro organizirano tatinsko gnezdo. Družba je kradla ko srake in prav po sračje tudi znašala najrazličnejše blago v svoja skrivališča. Ogromno blaga je bilo zaplenjenega. Tatinska družba se je bila prav bogato oskrbela z vsemi življenjskimi potrebščinami, z raznimi dobrinami in stvarmi. Vse blago cenijo tako-le na 20.000 din. Doslej je policija ugotovila, da je družba izvršila najmanj do 15 večjih vlomov. Aretiranih je že več oseb. V interesu preiskave ne objavljamo raznih podrobnosti. Polcija je n. pr. zaplenila veliko steklenico najboljšega namiznega olja, več steklenice vinskega kisa, mnogo obleke, manufakture, mnogo zimskih in športnih čevljev, več parov gojzeric, dalje razno ropotijo in tudi precej zlatnine.

Kolesarske tatvine so vedno na dnevnem redu. V sedmih mesecih so kolesarski tatovi spravili in skrili že nad 250 koles v vrednosti okoli 23.000 din. Zadržne tatvine koles so bile naslednje:

Hermanu Finku je neznan umzovič odpeljal moško kolo znamke »Brillat« v vrednosti 800 din.

Kolo je bilo prislono k hiši št. 38 na Zaloški cesti. — Ignacu Oblaku je bilo pred dnevi ukradeno 600 din vredno, črno pleskano kolo. — France Tavčar je svoje kolo znamke »Baronia«, vredno 500 din, prislono na stojalo pred gostilno g. Derganca na Tyrševi cesti. Sam je šel gostilno. Ker kolo ni bilo zaklenjeno, je prišel mimo neki možki srednje postave, sedel hitro na kolo in jo odkuril.

Trgovskemu potniku Albinu Sotošku je bil v Gajevi ulici ukraden iz avtomobila potni ročni kovčeg, v katerem je bilo 20 možkih šalov raznih barv, 9 naglavnih rut in nekaj kart z vzorci. Sotošek trpi nad 1.000 din škode.

Na dvorišču gostilne Fran Legat v Predovičevi ulici št. 5 je tat ukradel Alojziju Oražmu listnico s 100 dinarji in prometno knjižico.

Sedaj je na višku kopalna sezona. Ob Savi je živahno vrvenje. Ni čudno, da so se pojavili tudi mnogi žeparji in tatovi, ki kradajo kopalcem vse mogoče stvari. V nedeljo je neznan tat segel v suknjič nekega gosпода in mu odnesel 2.000 din vredno zlato uro. V Iškem Vintgarju je letos veliko taborišče skavtov in drugih izletnikov. Vedno več je tam letovislih hišic. Maruku Rudolfu iz Ljubljane je tat odnesel iz letovišče hišice do 300 dinarjev vredno kitaro z napisom »Z Bogom djevčel«.

Pri posestniku Janezu Vidmarju na Brezju, občina Dobrova, sta pred dnevi vlomila dva mlajša možka ter odnesla prav velik plen. Posestnik ima nad 3.600 din škode.

Murska Sobota

Slovensko katoliško akademsko društvo »Zavednost« priredi tečaj. Prekmurski akademiki včlanjeni v društvo »Zavednost« so že dve leti prirejali študijski tečaj. Lansko leto so imeli takšen tečaj v Soboti, letos pa se bodo od 12.—14. avgusta zbrali v Lendavi, kjer bodo obravnavali zelo važna prekmurska vprašanja. Dobri poznavalci prekmurskih razmer bodo na tečaju podali svoje mišljenje o kulturnih, socialnih, političnih in gospodarskih razmerah v Prekmurju. Prav je, da se prekmurski katoliški akademiki pomenijo o perečih vprašanjih, ker že in bodo morali v živo dočeti še z večjo odločnostjo poseči v javno življenje.

Nogometna tekma SK Železničar : SK Mura 6 : 1. Preteklo nedeljo popoldne je bila odigrana na igrišču SK Mure prijateljska tekma med letošnjim nogometnim prvakom Železničarjem in Muro. Začetka je bila igra precej izenačena. Čim Muro je padel prvi gol za Železničarja, so igralci Mure precej popustili. Prvi polčas se je končal s 3:0 za Železničarja. — Drugi polčas je Mura zamenjala nekatere igralce in lahko rečemo, da ne brez koristi. Posebeo center Mure se prvi polčas nikakor ni mogel razgibati in znati ter je zaradi nje napad popolnoma šepal. Tudi v drugem polčasu je Železničar gospodaril na igrišču in pokazal veliko nogometno sposobnost. Skoraj vse do konca igre je bil rezultat 6:0 za Železničarja in šele zadnjih pet minut je Mura zabila častni gol. Zadnjih deset minut je Mura prav dobro zaigrala, če bi vso igro tako igrala bi bil tudi rezultat gotovo drugačen.

»Slišala sem ga, ko je rekel: »Če boste tudi sodelovali gospod Staridge, boste dobili svoj delež. Če pa mislite, da me boste uveli v precep, pa vedite, da se vam to ne bo posrečilo!« Nato je gospod Staridge nekaj odgovoril, kar se pa ni slišalo, in potem sem spet nenadoma slišala obkrovaica: »Nikar ne pozabite, gospod Staridge, da je ta zamisel, da je treba poklicati vse njegove revne sorodnike, odlična priložnost za to.« Več nisem slišala, ker sem med tem našla akt, ki sem ga iskala, in sem se vsedla azaj k »oči pisalni mizi. Toda razumela sem »akoj, da so vse govorjenje nanaša na naš obisk v tem gradu.« Bila »an nekoliko presenečena. Toda, ko je bil gospod Hubert ubit, sem začela o tem razmišljati, če gospod Staridge in oni drugi nista tedaj zažubiti pripravljala ravno »ačrt za umor.«

»Zakaj mi vsega tega niste prej povedali?« je vprašal Slad »strogo. Dekle ga je precej živno pogledalo. »Saj sem se morbiti tudi jaz zmotila. Tudi sedaj nimam še nobenega dokaza, le tisto vem, kar sem slišala. Toda ta misel me že več ur muči, da sem nazadnje odšla v jedilnico, da bi v miru premišljevala. Spraševala sem se, ali naj odkrito vprašam gospoda Staridgea, kaj naj to pomeni...«

»To bi bilo nevarno, če je bil gospod Staridge zares morilec.« »Prav imate. Pa tudi eicer nisem bila preveč sigurna vase. Gospod Staridge ni človek, o katerem bi mogla misliti, da je morilec.«

»Tega ni nikoli mogoče trditi s tako gotovostjo.« »Ne vem iz kakšnega razloga bi imel on...« »Kajpak, da vsega tega ne vem. Če je imel razlog za umor, potem ga je ubil in nihče ne bo izvedel za ta razlog. To imenujemo mi motiv.« mu je suho pojasnjeval detektiv.

Sally je začudeno odkimala z glavo. »Toda jaz sem dobro poznala gospoda Staridgea, saj sem bila njegova uslužbenka. On ni bil človek te vrste. Bil je zmožen postaviti pač in vam podkati ročdobdo z raznimi pastmi, toda prav gotovo nikogar ne bi ubil.«

Slad je skomiznil z rameni. »Osebnosti včas je silno važen, če se more človek nanaj zaneesti.«

»Jaz sem se zmerom zanašala na osebnosti včas,« mu je uporno odgovarjala. Mo-

šam gospoda Staridgea, kaj naj to pomeni...«

»To bi bilo nevarno, če je bil gospod Staridge zares morilec.«

»Prav imate. Pa tudi eicer nisem bila preveč sigurna vase. Gospod Staridge ni človek, o katerem bi mogla misliti, da je morilec.«

»Tega ni nikoli mogoče trditi s tako gotovostjo.«

»Ne vem iz kakšnega razloga bi imel on...«

»Kajpak, da vsega tega ne vem. Če je imel razlog za umor, potem ga je ubil in nihče ne bo izvedel za ta razlog. To imenujemo mi motiv.« mu je suho pojasnjeval detektiv.

Sally je začudeno odkimala z glavo. »Toda jaz sem dobro poznala gospoda Staridgea, saj sem bila njegova uslužbenka. On ni bil človek te vrste. Bil je zmožen postaviti pač in vam podkati ročdobdo z raznimi pastmi, toda prav gotovo nikogar ne bi ubil.«

Slad je skomiznil z rameni. »Osebnosti včas je silno važen, če se more človek nanaj zaneesti.«

»Jaz sem se zmerom zanašala na osebnosti včas,« mu je uporno odgovarjala. Mo-

šam gospoda Staridgea, kaj naj to pomeni...«

»To bi bilo nevarno, če je bil gospod Staridge zares morilec.«

»Prav imate. Pa tudi eicer nisem bila preveč sigurna vase. Gospod Staridge ni človek, o katerem bi mogla misliti, da je morilec.«

»Tega ni nikoli mogoče trditi s tako gotovostjo.«

»Ne vem iz kakšnega razloga bi imel on...«

»Kajpak, da vsega tega ne vem. Če je imel razlog za umor, potem ga je ubil in nihče ne bo izvedel za ta razlog. To imenujemo mi motiv.« mu je suho pojasnjeval detektiv.

Sally je začudeno odkimala z glavo. »Toda jaz sem dobro poznala gospoda Staridgea, saj sem bila njegova uslužbenka. On ni bil človek te vrste. Bil je zmožen postaviti pač in vam podkati ročdobdo z raznimi pastmi, toda prav gotovo nikogar ne bi ubil.«

Slad je skomiznil z rameni. »Osebnosti včas je silno važen, če se more človek nanaj zaneesti.«

»Jaz sem se zmerom zanašala na osebnosti včas,« mu je uporno odgovarjala. Mo-

rala sem se učiti, da se opiram zmerom le na svoje lastno mnenje.«

»Tako... In vi mislite, da se niste zmotili?«

»Prav gotovo ne.«

»Lepo, zaradi tega se ne bomo prepirali. Calam, sedite z gospodičino eemkaj za mizo.«

Nekoliko presenečen je nadzornik Calam izpolnil njegovo željo in sedel z njo na drugi konec mize. Medtem se je Slad eklonil nad mrlja in začel pretipavati njegove žepke. Videti je bilo, da se nihče ničesar ni dotaknil. V enem izmed hlačnih žepov pa je našel neko stvar, ki je bila videti, da je vzbudila vso njegovo pozornost. Brez sleherne besede je stopil iz sobe in se vrnil čez nekaj minut. Stopil je k Sally in ji pokazal neko stvarco na svoji dlani. Sally je pogledala in se namrdnila, ko je videla majhen ključek. »In kaj boste s tem ključem?« ga je vprašala.

»Ga mar poznate?«

»Kolikar vem, ga prej nikoli nisem videla.«

»Hm... Kot uslužbenka pri odvetaiku ste se naučili biti zelo natančni v svojih izjavah, gospodična.«

Nekoliko je zardela, pa je molčala. Slad je vrgl ključ v zrak in ga nato spet ujel.

»Znabiti vas bo zanimalo, da je to ključ od predala, ki je tukaj v knjižnici.«

»Ali res?«

»Po večerji je bilo iz tega predala ukradenih pet tisoč funtov.«

Sally se je dvignila s svojega stola.

»Pa to menda ne bo tisti denar, ki je bil najden v Evni torbici?«

»Da, prav tisti. Ta ključ sem prav sedaj našel v pokojnikovem žepu.« je rekel Slad.

»Toda... toda vsega tega ne borem razumeti.«

»Vi tega ne razumete,« jo je prekinil Slad. »Tudi jaz ne morem. Toda v kratkem bom to razumel in vi mi boste pri tem pomagali, gospodična.« je zaključil svojo razlago z lahko grozilnim glasom.

»Na kakšen način?« mu je mirno odgovorila.

»Dve osebi v tej hiši mi moreta nekaj povedati o Staridgeu, česar jaz ne vem. Ena od teh ete vi!«

V sobi je nastala tišina, nato pa je dekle vprašalo:

»In kdo še?«

»Bandillo, Hubertov tajnik. Ali ga poznate?«

»Samo na videz. Bil je večkrat pri nas v pisarni. Toda dvomim, da me je takrat opazil.«

»Veš kaj več o njem?«

»Nič.«

»Dobro, pa ostanimo pri Staridgeu. Kaj mi morete povedati še o svojem bivšem šefu?«

»Zelo malo, razen tistega, kar sem vam že povedala. Prav ničesar ne vem o njegovem zasebnem življenju. Nikar se ne trudite in ne vprašajte ponovno, kako je bil tisti tajnik obiskovalec, s katerim je tedaj govoril. Jaz ga res ne poznam in nimam niti najmanjšega pojma, kdo oi to mo-

gel biti.« Detektiv jo je dolgo in izpruženo gledal.

»Dobro gospodična, zaenkrat dovolj! Toda nikar zunaj nikomur ničesar ne pripovedujte!«

Sally je odšla. Mož iz Scotland Yarde se je šele sedaj obrnil k svojemu tovarišu:

»Calam, ali vidite: telefonska žica je bila odrezana s temle nožem!«

Pokazal mu je srednje velik žepni nož, ki je imel dve kljni. V koščenice platnice pa sta bili vrezani dve črki: J. R.

Od tu in tam

Uredba o draginskih dodatkih za državne uslužbence se ne nanaša na tiste uradnike, ki dobivajo plače na temelju proračuna hrvatske banovine. Toda banska oblast v Zagrebu se resno bavi z načrti, da bi povišala plače svojim uradnikom, vendar pa ni nujno, da bi banovina morala raztegniti na svoje ožemlje določila nove uredbe. Banovina to sama lahko stori. Pogosto ji izkustva, ki jih ima osrednja vlada, služijo za nadaljnje ravnanje. Tako imajo na primer na Hrvaškem še vedno samo dva brezmesna dneva, medtem ko so v ostalih delih države trije brezmesni dnevi. Poudarjajo pa, da bo hrvatska banovina pri sestavljanju uredbe o povišanju prejemkov uradnikov upoštevala iste vidike, kakor jih je upošteval finančni minister dr. Juraj Šutej, ki je dal povišico le nižjim uradnikom, ne pa višjim, kakor se je običajno dogajalo poprej, ko so dobivali visoki uradniki največje priboljške, nižji, najpotrebnejši pa malenkostne. Verjetno je, da bo tudi hrvatski ban do 1. septembra izdal novo uredbo, ki bo urejala uradniške plače.

V Crikvenici so v nedeljo odkrili spomenik Stjepanu Radiću. Odkritje je bilo zelo slovesno; udeležili so se ga številni hrvatski politiki, zlasti pa zastopniki Zagreba. Tako je bil navzoč zagrebški župan s podžupanom, dalje zastopnik dr. Mačka bivši poslanec Čajković in več bivših poslancev. Dr. Čajković je imel govor, v katerem je razlagal Radićeve nauke, zlasti pa temeljno načelo hrvatske politike, namreč miroljubnost, ki je vodila hrvatsko politično vodstvo prej in poslej. Rekel je tudi, da imata dr. Maček in hrvatsko politično vodstvo velike zasluge pri tem, da je naša država ostala izven sedanje vojne.

Hrvatski poštni uradniki so na svojem zborovanju v Splitu postavili zahtevo, naj bi hrvatska banovina dobila pod svojo oblast tudi del pošlov iz poštnega ministrstva, ker bi se dale na ta način popraviti vse krivice in zapostavljanja, ki so jih prejšnji režimi zagrešili nad Hrvatmi. Zborovalci so glasno odobraval to izjavo. Občni zbor avtonomne hrvatske organizacije poštinih uradnikov so pozdravili tudi zastopniki iz drugih jugoslovanskih krajev, med njimi tudi zastopnik društva iz Ljubljane. Na koncu so sprejeli spomenico, v kateri se izrekajo za razdelitev poštnega ministrstva, obenem pa poudarjajo svojo zvestobo hrvatskemu političnemu vodstvu.

Edino meso v naši državi, ki je imelo zaposlene pri tramvajih ženske sprevodnice, je bila Subotica. Mesto je ženske jemalo v službo zaradi tega, ker so ceneje delale kakor pa moški. Posebno pa so ženske začele prevladovati, ker je bilo veliko tramvajskih sprevodnikov poklicanih na vojaške vaje. Toda uslužbenecem tramvajev ženska konkurenca ni bila preveč všeč. Začeli so s svojimi stanovskimi organizacijami boj proti ženskam sprevodnicam in so po dolgem boju dosegli, da je občina sklenila odpustiti vse sprevodnice iz službe in namestiti namesto njih moške. Obenem je bila uslužbenecem dana nova kolektivna pogodba, ki določa 48-urni delovni teden in povišane plače.

Posebne knjižice s poučno vsebino misli začeti izdajati za ljudstvo hrvatska Seljaka sloga. Knjižice bi obravnavale razna vprašanja iz vseh področij kulturnega, političnega in gospodarskega življenja, veljale pa bi po 1 dinar. Vseh takih knjižic bi bilo 1000, od vsake pa bi bilo tiskanih 100 tisoč izvodov. Knjižice bi bile pisane popularno, posebno zato, da bi jih lahko uporabljali za svojo izobrazbo tisti Hrvati, ki so se šele v zadnjem času naučili pisati in brati.

80 let je kot muzejin preživel v Sarajevu Mehaga Telalagić. Mca ima danes 97 let, pa se vendar še vsak dan ob rednih urah povzame na stolp svoje mošeje in kliče muslimanske vernike k molitvi. Mehaga je bil mlad deček, ko so ga zaradi lepega in donečega glasu začeli uporabljati za muzejana. Ker je imel močan glas, je pozneje postal muzejin pri najlepši in največji sarajevski mošiji Husrevbegovi džamiji. Mehaga je bil sin bogatih staršev, toda pozneje mu je začelo premoženje polagoma kopneti. Sedaj ima skromno hišico, v kateri živi. Navzlic visoki starosti pa še ne misli pustiti svojega opravila.

Hrvatski ban je spremenil svojo naredbo o brezmesnih dneh. Določil je sedaj, da smejo v Zagrebu prodajati na trgu in v gostinskih lokalih prasičje meso le ob sobotah in nedeljah. Ta določba stopi v veljavo jutri, v sredo. Glavni vzrok za tako omejitve je pomanjkanje svinj, kajti pospešeni izvoz v tujino je izpral domače zaloge.

Afera z znanjicami za pomoč slepim dekletom v Beogradu je dobila sedaj svoj zaključek s tem, da je Društvo gospa, ki so oskrbovale zavod za slepa dekleta, izključilo iz svoje srede Rojko Andrejevičev, ki je bila podpredsednica društva in je kot taka izrabila svoj položaj za to, da je z Rusom Vinogradovim zasnovala posebno akcijo z znanjicami, katere dobiček je šel v ogromni večini v žep Rusa, delno pa tudi v žep Andrejevičeve. Sodnija se je z afero začela že baviti, toda sedaj je predsednica Gospojnega društva izjavila v imenu društva, da zavod ne zahteva nobene kazni in da se ne čuti prizadetega ali oškodovanega zaradi navedenih goljufij. Zato je sodišče moralo ustaviti proces, ker ni bilo več tožnika. Na prvem naslednjem zborovanju društva pa je bila večina članov nezadovoljna s tem in je zahtevala izključitev Andrejevičeve in njenih zaveznice. Prvo zborovanje je bilo tako bučno, da ga je policija razpustila, na drugem zborovanju pa je bil sprejet sklep, da se Andrejevičeva in pet odbornic izključijo iz društva, obenem pa se ime Andrejevičeve izbriše iz seznama dobrotnikov. Tako se je zaključila afeta, ki je vzdignila silno veliko prahu v Beogradu.

Steklina se je pojavila v vasi Drenovci pri Uziški Pozezi. Pred nekaj tedni se je v vasi priklatil nek stekli pes in ugriznil triletnega otroka v bližini kmeta Stojanovića. Pes je tekal potem po vasi in obgrizel več živine in enega človeka. Ljudje niso pojavu posvečali nobene pozornosti, ko se je pred dnevi nenadno pojavila steklina pri številnih govedih, medtem ko je 3 letni obgrizen otrok nevarno zbolel. Ljudje tudi niso hoteli prijaviti dogodka oblastem, pač pa so to storili orožniki. Prišel je živinozdravnik, pa mu ljudje niso zaupali. Šele, ko se je bolezen silno razširila, so ponovno poklicali živinozdravnika, ki je ukazal veliko bolne govede pobiti in zakopati, bolnega otroka pa prepeljati v bolnišnico. Takoj nato so izsledili še nekega moškega, ki je zbolel na steklini. Oblasti so nato odredile razkuženje vseh živinskih hlevov in staj ter cepljenje ljudi.

V Beogradu je začel izhajati nov tednik, ki je tiskan v latinici. Začeli so ga izdajati Srbi in Hrvatje, doma iz hrvatske banovine, kateri so pristaši sporazuma. V svoji prvi številki pravijo, da bo list deloval za slogo med Srbi in Hrvatmi, v glavnem pa bo pred srbskim občinstvom branil interese banovine Hrvatske ter delo vlade narodnega sporazuma.

Dogodki iz vojne 1939/40

Film, ki prikazuje vojne dogodke na Poljskem, zavzete Danske, Norveške, Nizozemske in Belgije do premirja v Compiègneu. Blagajna odprta od 11—12 in od 15 dalje! Predstave ob 16, 19 in 21. Kino Union tel. 22-21.

Ustanovitev sklada za podpiranje brezposelnih tekstilnih delavcev

Ta sklad bo mogoče ustanoviti, če ga država ne bo posebej obdavčila

Maribor, 5. avg.

V ponedeljkovem »Slovenskem domu« smo poročali o sklepih, ki so jih napravili zastopniki vseh strokovnih organizacij, Delavske zbornice in mariborskega mesta na anketi glede grozeče brezposelnosti v tekstilni industriji. Kakor smo že omenili, je bila ta anketa večeraj dopoldne v Mariboru. Na posvetovanju predstavnikov delavskih organizacij so obravnavali razne zanimive predloge, ki zaslužijo, da jih nekoliko natančneje obrazložimo tudi naši javnosti. Predvsem velja to za vprašanje podpornega sklada za brezposelne tekstilne delavce.

Kakor znano, grozi naši tekstilni industriji velika katastrofa zaradi pomanjkanja surovin. Samo v Mariboru bi bilo prizadetih okrog 7000 delavcev, v vsej Sloveniji pa okrog 15.000 ljudi. Številna industrijska podjetja obratujejo sedaj v skrajnem obsegu, delajo le nekaj dni v tednu, pošiljajo delavstvo na brezplačne dopuste ali pa ga že odpustijo. Če bo šlo tako naprej, bo zašlo več tisoč delavskih družin v neizrečeno stisko in bedo, ki bi trajala precej časa, dokler se ne uredi vprašanje redne dobave tekstilnih surovin za naša podjetja. Takšen socialni pretres bi lahko postal za naše razmere prav usoden ter bi zamogel silno razdiralno vplivati na razpoloženje ljudi. Tega se zaveda tudi tekstilna in ostala industrija. Zastopnik Delavske zbornice je na večerajšnji anketi izjavil, da ob-

stoja med tekstilnimi industriji razpoloženje za ustanovitev posebnega podpornega sklada, v katerega bi posamezna podjetja vplačala večje vsote, ki bi dosegle milijonske zneske za nekatere veletovarne. Tudi ostala industrija, ki je sedaj polno zaposlena, kakor Trboveljska premogokopna družba, Kranjska industrijska družba itd., bi bila pripravljena veliko prispevati, prav tako bi se naša pripravljenost pri naših mestih in nekaterih občinah. Industrija pa veže te prispevke na pogoji, da se ne smejo posebej obdavčiti. Če bi finančni minister bil pripravljen za podarjene prispevke odpisati davke, potem bi se dal takšen sklad brez vsega osnovati. Do sedaj je naša davčna oblast zaračunala namreč podjetjem davke tudi od prispevkov, katerega dajejo v dobrodnele namene, kakor od čistega dobička, in ta davke je precej visok. Tako bi na primer industrije, ki bi plačal v podporni fond 2 milijona din, moral od teh dveh milijonov še plačati državi 600.000 din davka. Industrijska zbornica je baje že stopila v stike z mero-dajnimi oblastmi.

Sklad, ki bi se na ta način zbral, se ne bi smel uporabljati za javna dela, ampak izključno za primerno podporo tekstilnega delavstva, da se mu na ta način pomaga preko najhujšega časa, dokler podjetja spet ne bodo dobila dovolj surovin, katere nam bo verjetno dobavljala Turčija in deloma Sovjetska Rusija — kar se pa bo zgodilo v najboljšem primeru šele čez nekaj mesecev. Podpore bi potem razdeljevala borza dela ali kakšna druga ustanova.

Športne vesti

Jože Kotnik (Concordija) je postavil nov državni rekord v teku na 5000 m. Zagrebška Concordija je v nedeljo priredila na svojem preurejenem tekališču interni meeting, katerega so se udeležili tudi nekateri drugi atleti. Najpomembnejši uspeh je dosegel Jože Kotnik, ki je brez konkurence postavil v teku na 5000 m nov državni rekord. V Zagrebu pravijo, da je Kotnik danes v taki formi, da je sposoben v tej panogi postaviti čas pod 15 minut. Njegov sedanj novi rekord je 15:26,4.

Poleg tega uspeha so bili doseženi še naslednji rezultati:

Tek na 100 m: 1. Tauber 11,2, Klein 11,5 (oba Makabi).

Skok v višino: Rosenberg (Makabi) 170 cm, Ivanuš (Concordija) 160 cm.

Met krogle: Kovačević (Concordija) 13,66 m, Dučević (Concordija) 13,55 m.

Tek na 400 m: Kraus 54,4, Rosenberg 56,1 (oba Makabi).

Met diska: dr. Manojlovič 42,36 m, Kovačević 42,21 (oba Concordija).

Met kopja: Markušić (Concordija) 52,28 m, Sandolić (Zašk) 51,20 m.

Tek na 1500 m: Tlass (Hašk) 4:10,6, Zelčić (Tekstilac) 4:28.

Skok s palico: Dolenec 340 cm, Ivanuš 331 m (oba Concordija).

Jutrišnji spored na Iliriji. Jutrišnja plavalna prireditev na Iliriji obsega poleg plavalnega dvoboja med dubrovniškim Jugom in Ilirijo, še dvoboj drugega ilirijanskega moštva z Karlovaškim gradjanskim športnim klubom. Poleg plavalcev in waterpolistov pa bodo nastopili pri propagandnih skokih vsi naši najboljši skakači v vodo. Spored je naslednji:

1. 400 m prosto gospodje — liga;
2. 100 m prosto dame — liga;
3. 100 m hrbno gospodje — liga;
4. 200 m prsno dame — liga;
5. 100 m prosto — Gradjanski;
6. 100 m prsno — Gradjanski;
7. 100 m prsno — Gradjanski;
8. 50 m prosto juniorji — Ilirija;
9. 400 m prosto gospodje — liga;
10. 100 m prosto gospodje — liga;
11. 100 m hrbno dame — liga;
12. 200 m prsno gospodje — liga;
13. ekshibicija skakačev — Ilirija;
14. 4x100 m prosto dame — liga;
15. 4x200 m prosto gospodje — liga;
16. water-polo — liga.

Se nekaj nedeljskih rezultatov. Druga kvalifikacijska tekma v Skoplju za vstop v srbsko ligo med Skopljskim športnim klubom in Jugoslavijo iz Jakube se je končala z zmago gostov v razmerju 2:4. Deveti klub Srbske nogometne lige je torej jabska Jugoslavija, dočim mora igrati Skopljski športni klub še dve kvalifikacijski tekmi z Baskom. Zmagovalec teh dveh tekem bo deseti srbski ligški klub.

V Novem Sadu je Vojvodina premagala subotički Sand z visokim rezultatom 9:0. Pri Vojvodini je igral na desnem krilu bivši igralec Gradjanskega in Haška Ivica Medarić.

Prvenstvo Srbske kolesarske zveze na progi Beograd—Oplenac in nazaj (156 km) si je priporil Boris Vojnov (Jugoslavija) v času 5:04,46. Za njim sta bila Djordje Petrov in Rade Veljković. — Juniorji so teknovali na progi Beograd—Mladenovac in nazaj. Zmagala sta Rihnovski in Rogić (oba Jugoslavija). Juniorji so prišli v cilj v večji skupini, tako da bodo šele naknadno po filmskem posnetku doleteli prvo mesto.

V Sarajevu je sarajevska Slavija premagala Saška v rezultatu 5:1. V tekmi za podonavski pokal med Zakom in Batom v Subotici so zmagali domačini z 2:0.

Na Jesenicah je v nedeljo gostoval ljubljanski Hermes, ki je tekmo proti Bratstvu izgubil z rezultatom 1:0. Pomlajeno moštvo Hermesa je prav dobro.

Drobne izpod Konjiške gore

Dne 15. avgusta vsi na Pesek! Planinsko rajanje, ki je vsako leto na Veliko Gosposnico, kjer ob dobri jedi in pijači pošteni ljudje obnavljajo spomin na ustanovitev planinske koče, je postalo prav zares tradicionalno. Vsako leto se na ta dan pri njej taborijo številni turisti in ljubitelji pohorskih planjav. Po službi božji se je pričela vedno imenitna pohorska slavnost. Tudi letos je spored pester.

Hladno poletje. Živimo v »pasijih dnevh«, ki nai bi predstavljali najhujšo vročino v letu. Dočim smo se druga leta znojili pri vsakem koraku, letos vročine ni Vinogradniki se boje da grozde ne bo dozorelo kakor treba, tudi sadjarji imajo iste skrbi za sadije. Sicer pa je dobro veati to, da ni preveč deževja.

Vremensko poročilo »Slov. doma«

Kraj	Barometriski stanje	Temperatura v °C	Relativna vlažnost v %	Veter (smer, jakost)	Padavine	
					m/m	vrsta
Ljubljana	757,7	26,4	12,5	84	1	0
Maribor	758,7	24,4	15,0	80	7	0
Zagreb	753,7	27,0	13,0	90	7	0
Beograd	753,3	26,0	13,0	80	5	NW,
Sarajevo	754,9	20,0	12,0	80	10	0
Vis	751,1	24,0	15,0	60	5	NNE,
Split	762,6	23,0	20,0	50	8	NE,
Kumbar	760,2	23,0	23,0	40	5	N,
Rab	764,1	23,0	18,0	70	10	0
Durdevnik	760,4	27,0	20,0	40	6	NNE,

Vremenska napoved. Spremenljivo vreme, nagnjenje k nevihtam.

Koledar

Danes, torek, 6. avgusta: Sikst II.
Sreda, 7. avgusta: Kajetan, Donat.

Obvestila

Nočno službo imajo lekarne: dr. Piccoli, Tyrševa c. 6; mr. Hočevar, Celovška c. 62; mr. Garts, Moste-Zaloška c. 47.

Slovenska kolesarska zveza v Ljubljani poziva vse svoje odbornike brez izjeme, da se gotovo udeležijo redne seje upravnega odbora, ki je v navadnih prostorih kavarne »Evrope« ob sredah. Ker je to zadnja seja pred prvo zvezino prireditvijo, ki bo v nedeljo, naj ne bo neupravičenih izostankov! — Predsednik.

Najden denar. Najdena je bila manjša vsota denarja. Lastnik naj se zglozi pri upravniku glavne pošte v Ljubljani.

Umetnostno-zgodovinsko društvo v Ljubljani priredi v četrtek 8. avgusta ob 13 izlet na Rakek, v Cerknico in v Stari trg pri Ložu. Odhod s Kongresnega trga. Priglasiti se je v trgovini Podkrajšek na Jurčičevem trgu do četrka do 10 dopoldne. Avtobus 50 din.

Nova serija seznamov davčnih osnov za ljubljanske agenture in komisije, za trafike, trgovine s suho robo in kurivom, za trgovine s tehničnimi in elektrotehničnimi predmeti, trgovine s stroji in vozili, za lekarne in drogerije, za vrtnarje in izdelovalce vencev, za trgovine z usnjem in s čevlji, za stavbenike, modisti-tergovce, zelarje, trgovine z deželnimi pridelki in semeni, za kramarje in prevoznike je od danes 5. t. m. od vključnega 12. t. m., torej do prihodnjega torika razglašena na mestnem poglavarstvu pri vratarju magistrata v pritličju leve hiše na Mestnem trgu.

Še o razbijalcu šip

Pod tem naslovom v našem listu z dne 26. julija t. l. priobčeno notico popravljamo na prošnjo svojcev učitelja M ter poročamo, da dogodek pred »Tiskovno zadrugo« ni v nikaki zvezi z razbijanjem in rezanjem izloženih šip z demantom tudi pri drugih ljubljanskih tiskarnah.

Iz Slovenskih gor

Sezona mlačve je v živahnem teku. Ob tej priliki se opaža, da se na podeželju znatno opušta mlačva s cepci, z ročnimi mlaticami ter onimi na pogon na »geplje«. Namesto tega ljudje mlatio s parnimi mlaticami, ki obratujejo že v vsaki vasi. Ta mlačva je razmeroma cenejša in hitrejša ter ne zahteva toliko delovnih moči. Zato so kajpak prizadejali kmeti delovni sloji, ki jim je s tem odtegnjen žitni zaslužek »smertike«. Pridelek pšenice, ki je pred tedni kazal še na dobro, ni letos najzadovoljivejši, ker je mnogo škodovalo neprestano deževje ob času, ko bi moralo biti za dozoretev toplo, ugodno vreme.

Cerkvica je spomin na turške vpade, vanjo so se začelali okoliški prebivalci, da bi se ubranili krvoločnih Turkov. Od tod je lep razgled daleč naokrog. Vidi se tudi naš triglavi gorski velikan na levi, na desni so Karavanke, v sredo pa je vsajena bela Ljubljana.

Ljubljana pod davčnim povečalnim steklom

Ljubljana, 6. avgusta.
Davčni odbor je ta mesec že začel razpravljati na davčni upravi za mesto Ljubljano o določitvi višine čistih letnih dohodkov za posamezne pridobitnike, obrtnike in druge poklice. Na mestnem magistratu so te dn razloženi sezname o gostinskih obrti, o kavarnarih, kakor tudi za ljubljanske agenture, komisije, trafike, trgovine s suho robo in kurivom, za trgovine s tehničnimi in elektrotehničnimi predmeti, za trgovine s stroji in vozili, za lekarne in drogerije, za trgovine z usnjem, za vrtnarje, za stavbenike in še mnogo drugih. Prav zanimivi so nekateri podatki, ki jih spodaj navajamo.

V razširjeni in veliki Ljubljani imamo sedaj 20 dimnikarjev, ki nam po rajnih ometajo dimnike, in so dimnikarski mojstri prav ponosni na svoj stan. V starih časih so bili dimnikarji prav znameniti mošje. Vsi dimnikarji so bili od davčne uprave ocenjeni glede letnih dohodkov na 249.400 dinarjev. Najvišji dohodek znaša pri nekem mojstru 17.000 din na leto, najnižji pa 10.000 din. — Njih zadeve pridejo pred davčni odbor 5. avgusta ob 9 dopoldne.

Ljubljana ima vsega 68 šivilj, ki skrbje za lepe in čedne toalete ljubljanskih damam in ženskem neženemu spolu sploh. Te šivilje imajo po mnenju in oceni davčne oblasti do 512.000 letnih dohodkov. Največji dohodek so našli neki šivilji z zneskom letnih 24.000 din. Najnižji pa 3.900 din. Še šivilje, ki žive zelo skromno in garajo noč in dan, da se morejo preživljati. Imamo v Ljubljani dalje posebno kategorijo malih modistov, teh je 10 z letnimi dohodki 65.600 din. Najvišji dohodek znaša pri tet stroki 13.000, najnižji 4.800 din. Krojačev je v Ljubljani 90 z letnimi dohodki skupno 622.100 dinarjev.

Sedlarjev in torbarjev šteje Ljubljana 15 z dohodki 260.700 din. Najvišji dohodek je ocenjen na 29.000 din, najnižji na 4000. Ščetařev in tapetnikov je v Ljubljani 14 z dohodki 100.500 din. Pleskarji, ki jih Ljubljana šteje 27, so od ljubljanske davčne uprave ocenjeni, da imajo do 238.000 letnega čistega dohodka. Najvišji znaša 27.000, najnižji 3800 din. Mnogo posla imajo v Ljubljani ponosni kleparji, kotlarji in vodni instalaterji, ki jih je vseh skupaj 30 in ki imajo do 528.800 din letnega dohodka. Ti pridejo pred davčnim odborom na vrsto 8. avgusta

dopoldne. Prav isti dan pridejo pred davčni odbor v presoji odlični ljubljanski ključavničarji, ki jih šteje davčna statistika na 28 in ki imajo do 453.600 din letnega dohodka. Najvišji dohodek znaša 63.600 din, najnižji pa 4400 din. Davčni odbor bo dalje 8. avgusta preračeval tudi dohodke kovačev in mehanikov. Teh obrtnikov je v mestu 35 z 397.600 din dohodki. Najvišje je ocenjen neki mehanik na 38.000 din, najnižje na 5000 din.

Fotografi izvršujejo svojo lepo umetnost v 9 delavnih in pravi davčna oblast, da imajo najmanj do 90.500 letnih dohodkov, največ 17.000 din, najmanj 6900. Tudi urarjev, zlatarjev in pasarjev imamo 9. Te je davčni vijak pritisnil s 87.240 din letnih čistih dohodkov, največ 25.000 din, najmanj 2240 din. 9 je tudi krznarjev, tkalcev in klobučarjev z letnim skupnim dohodkom 93.000 din. Pečarjev, krovcov in odnakerjev je v Ljubljani 10 z letnim skupnim dohodkom 93.000 din. Lepe slovenske knjižne nam v Ljubljani veže 12 knjigovozov, ki jih davkarja ceni, da imajo do 226.600 din.

Lepo se v Ljubljani razvija elektromonterska stroka. Ljubljana po podatkih davkarje šteje 20 elektromonterjev z letnim čistim dohodkom 398.500 dinarjev. Najvišji dohodek je bil ocenjen na 85.000, najnižji na 2700 din.

Ljubljanska borza posluje in izkazuje vsako leto milijonski promet. V Ljubljani živi in posluje 5 borznih senzalov, ki jim je davčna oblast naprtila, da imajo do 116.400 din letnega dohodka. Najvišji 54.000, najnižji 8400 din.

Carinski posredniki so se v Ljubljani pojavili šele po prevratu, ko smo bili zedinjeni, in so prišli v Ljubljano carinske oblasti. Carinskih posrednikov je v mestu 8, ki imajo vsi precej čedne posle in jih davčna oblast ceni na 432.200 din čistega letnega dohodka, najvišji 89.600 din.

Babice vrše v mestu odgovorno in važno funkcijo. Vseh babic v Ljubljani, ki plačujejo davke, je 15 z letnim dohodkom 50.640 din. Slaščičarjev in medičarjev je davčna oblast našla 14 z dohodkom 139.100 din.

So še drugi obrtniki in trgovci, ki pridejo te dni pred davčni tribunal, da jim odmeri čiste dohodke po svoji preudarnosti in po objektivni oceni. Vsi dačni zavezanci pa se krepko branijo in skušajo znižati od davkarije jim določene letne dohodke.

Pismo, v katerem je posebni poročevalec zanimivo popisal:

Sedanje razmere v okrnjeni Franciji

V današnjih časih, ko je treba ugotoviti zanesljivost posameznih poročil, ki jih razširjajo v svet številne agencije, bralci gotovo še največ verjamejo tistim poročilom, ki jih svojim listom pošiljajo iz zunanje sveta njihovi posebni poročevalci, čeprav človek tudi o teh dostikrat podvom, če zasluži popolno zaupanje, posebno če prihajajo iz tistih krajev, kjer je vpeljana stroga cenzura.

Danes nas gotovo zanima, kakšno je zdaj življenje v obeh Francijah, v zasedeni in v nezasedeni. Zato radi beremo zlasti takšna poročila, ki jih posebni dopisniki pošiljajo od tam svojim listom. Ena takšnih poročil od svojega lastnega poročevalca je objavila te dni belgrajska »Politika« in zasluži, da iz njega povzamemo vsaj nekaj zanimivih odlomkov.

Zakaj ravno Vichy?

V tem poročilu podaja časnikar sliko sedanjega življenja v novi, začasni francoski prestolnici, v Vichyju. Najprej razlaga, zakaj si je francoska vlada potem, ko je morala bežati iz Pariza, izbrala svojo drugo prestolnico ravno v Vichyju. Ta letošnji kraj, ki je v letu devet mesecev, to je tedaj, kadar ni letoviške sezone, skoro prazen, ima namreč največ prikladnih prostorov za posamezna ministrstva in druge potrebne prestolniške urade, čeprav kar po hotelih. Potem opisuje, po katerih hotelih so se nastanila razna ministrstva in kje zdaj biva predsednik francoske republike maršal Petain, ki da ima danes večjo oblast, kakor pa jo je imel svoj čas sloviti francoski kralj Ludvik XIV., čeprav je vladal nad tako širnimi pokrajinami, ki v njih sonce nikdar ni zašlo. Nato pa se omenjeni dopisnik bavi z življenjem, ki vlada danes v Vichyju, ter pravi med drugim:

Vodo hodijo pit, da bi se lahko kaj pogovorili

»Zdraviliške kopeli so zaprte. Namesto toplih kopeli zdaj cenzura deli časnikarjem mrzlo prho, kljub temu upa sloviti izvir Vichyja niso brez vpliva. Številni vojni gosti izkoriščajo nepričakovano priložnost in redno pijejo vodo. Med njimi je tudi več visokih in vplivnih osebnosti. Ker morajo po zdravniških navodilih piti vodo točno ob določenem uri ter pri izviru samem, je to kakor nalašč za tiste, ki bi se radi o čem pogovorili. Ob 11 dopoldne in ob 5 popoldne se pri teh izvirih kar tare ljudi, ki bi pri vodi radi našli druge, do katerih bi jim bilo sicer težko priti. Vprav zaradi tega so se morda mnogi odrekli blagodejnemu učinku zdravilne vode iz Vichyja.

Vsekakor največje spremembe v življenju tamkajšnjih ljudi je prineslo

pomanjkanje bencina

Promet je zaradi tega skoro čisto zastal. Po vseh ulicah in trgih čakajo dolge vrste avtomobilov, ki se brez dragocenega pogonskega sredstva ne morejo ganiti z mesta. V začetku se je kdo le še mogel peljati z avtomobilom na krajši izlet. Bencina tudi že tedaj ni bilo mogoče dobiti razen po nekaterih prodajalnah, kjer so dajali svojim izbranim odjemalcem »čisti bencin«, ki pa je bil nekajkrat dražji kakor pa prej. Pravo čudo je bilo, koliko tega »čistega« bencina je bilo v Vichyju. Zdar tudi tega ni. Pa tudi če bi ga imeli, ga ne bi smeli uporabljati, kajti voziti smejo le tisti avtomobili, ki opravljajo svoje posle v splošno korist.

V modo so prišli spet kočijaži

Ni čudno, da so zato prišli v modo spet starodavni izvoški-kočijaži, ki so bili še pred dobrim mesecem dni prava muzejska redkost. Poleg tega pa se zdaj pojavljajo na ulicah tudi že avtobusi, tovorni, pa celo navadni avtomobili, ki uporabljajo kot pogonsko gorivo plin, katerega pridobivajo iz lesnega premoga. Za uporabljanje tega plina je seveda treba motorje primerno preurediti in zadaj, na mestu, namenjenem prej za kovčge, postaviti posebno pripravo, v kateri lesni premog izgoreva. Neki strokovnjaki so celo že izračunali, da bi bilo treba zaposliti 30.000 delavcev, če bi hoteli pripravi toliko lesnega premoga, kolikor bi zahtevalo, da bi se ljudje po vsej Franciji vozili prav tako lahko z avtomobili, kakor so se vozili pred vojno. Našim pirotskim strokovnjakom

kom-premogokopom se tako odpirajo najlepše možnosti v novi Evropi, kakršna se zdaj porajajo. Skodo bodo imeli le tisti, ki bodo še vedno morali hoditi peš, pa saj jim tudi do sedaj bencinska vozila niso prizanašala.

Masla, olja, sladkorja in kave — skoraj ni

Ljudske množice v sedanji Franciji dosti bolj občutijo pomanjkanje drugih prejšnjih življenjskih potrebščin. Masla in olja, ki sta v francoski kuhinji glavni začimbi, skoro ni. Sladkor in kava sta prav tako tudi skoro čisto izginila. V številnih kavarnah te namesto s prejšnjo izobno kavo postrežejo sedaj z neko črno pijačo, v kateri človek mnogo bolj čuti saharin kakor pa kavo. Pred trgovinami, kjer prodajajo živila in kjer se tu in tam kdaj pojavi kakšna dragocena stvar iz naravnost blaženih časov prvih osmih mesecev vojne, pogosto po več ure stoje ženske v dolgih vrstah.

V Vichyju je stiska le za vžigalice

Mesto Vichy uživa v tem oziru še kar precejšnjo prednost. Kruha, sadja in zelenjave je dovolj. Prav tako je dosti tudi mesa. Mnogo slabše je stanje po nešteti drugih mestih nezasedene Francije. Tam ni zadosti kruha, ker pekarnice niso opremljene tako, da bi lahko spekle toliko kruha, kolikor bi ga bilo treba za

dvakrat tako veliko število ljudi, kot jih je bilo v teh mestih prej. Zato tam tudi pred pekarnami stoje dolge vrste ljudi, ki čakajo, da pridejo na vrsto. V Vichyju imajo tudi tobak, ki ga po drugih mestih ni, zato pa nimajo vžigalic. Pričakujejo jih dva vagona, ki bi jih morali pripeljati od nekod z juga, dokler pa teh vžigalic ne pripeljejo, si bodo kadilec morali še dalje po parkih prižigati drug od drugega svoje priljubljene cigarete.

Križev pot beguncev

Begunci z največjo nestrpnostjo pričakujejo, kdaj se bodo mogli vrniti spet na svoje prejšnje domove. Tisti, ki so prišli sem iz krajev, katerih nemška vojska ni zasedla, so takoj po sklenitvi premirja lahko odšli spet na pot proti domu, čeprav se niso mogli poslužiti zaradi pomanjkanja bencina avtomobilov in tudi ne železnice. Mnogo več gorja pa so morali prestati oni, ki so pribežali sem iz zasedenih krajev. Nekaj dni po sklenitvi premirja so časopisi objavili vest, da se smejo vrniti na svoje domove. Na tisoče vozil je krenilo spet nazaj proti severu, toda med potjo so ti nesrečni begunci zvedeli, da je bila tista časopisna vest neresnična. Mnogo se jih je moralo vrniti, in da bi bila njihova nesreča še večja, tu niso več našli niti prejšnjih svojih zasilnih domov, ker so jih že zasedli drugi... Dolge vrste avtomobilov z begunci je ostalo sredi poti zaradi pomanjkanja bencina.

Postopno zdaj uvajajo spet redni železniški promet. Minulo pa bo še več tednov, preden se bodo mogli vrniti na svoje domove milijoni beguncev.

Nenapisane postave v ameriški filmski prestolnici

Ena izmed njih zapoveduje, da ne smejo junaki zločinskih filmov biti deležni nobene ljubezni

Humphrey Bogart.
Foto: Warner Bros.

Ena najbolj nerazumljivih in najbolj čudnih prikazni v našem vsakdanjem življenju je na primer dejstvo, da so največji zločinci deležni nerazumljivega sočutja, da ne rečemo slepe ljubezni pri ženskem spolu. To dejstvo je tako znano, da ne velja o njem posebej razpravljati. Vzroki spadajo v žalostne, temne globine človeške narave, po svojem izvoru k slabemu nagnenju.

Če je film pobral iz človeškega življenja vse elabo, kakor pogosto slišimo, se je vendar obrnil nase: tega, da bi filmski zločinci, junaki toliko stotisoč metrov in milijonov metrov filmskega traku, bili še v filmu deležni pretiranega ženskega občudovanja in oboževanja. Vsaj za ameriški film, ki mu največkrat dajemo pridevek »zločinski«, to drži.

Kajti nenapisani postavi, ki velja v ameriški filmski prestolnici Hollywoodu, ne smejo glavni junaki v kriminalnih filmih v filmu biti deležni nobene prave ljubezni in njenih radosti. Ko koraka tak zločinec v filmu proti električnemu stolu ali proti viličam po zasluženem kazni, ne sme v kinematografu kaniti niti ena sama solza. Tak človek mora v filmu živeti svoje burno življenje, mora umreti, mora se morda poboljšati, mora iti v kaznilnico brez tolažbe, ki jo človeku daje zakon, brez spremstva ljubeče ženske, celo brez nežnega pisma dekleta, ki bi ga skrbelo zanj.

Med najpriljubnejše junake zločinskih filmov spada v Ameriki zadnje čase Humphrey Bogart, ki se ga naše občinstvo spominja iz »Angelov garjevih lic«, kjer je igral vlogo zločinskega odvetočnika. Čeprav je s svojim filmskim poslom pri družbi Warner Bros. čisto zadovoljen in vesel, da ga občinstvo zaradi njegove nadvse prepričljive igre pogosto izžviža, vendar ni zadovoljen z nečem. Sodi namreč, da ni pravično, da igralec, ki mora neprenehoma igrati zločince, nima v filmu pravice nobene ljubezni, da mora romati po tem poklicnem življenju sto in stokrat brez skrbne materine tolažbe, brez žene, brez dekleta. Včasih, pa samo naredko, mu filmski rokopis dovoli sestro: dobro sestro, ki bo brez uspeha poskušala, da bi črno ovco v rodbini poboljšala

in jo spravila s krive poti. V večini filmov pa mora biti vse do konca osamljen, zasvojačen vsakomur, brez ljubezni sočutnega ženskega srca.

V resničnem življenju ima skoraj sleherni zločinec ženo in družino. Sleherni ima koža, da ni sam na svetu: mater, ženo, prijateljce. Samo v filmu, ki baje tako natančno posnema resnično življenje, ni tako. Filmski zločinec nima nikogar, sam mora hoditi svojo pot do konca.

Doslej je samo enemu filmskemu igralcu uspelo, da je ta nenapisani holywoodski zakon ovrnil in dosegel, da so mu začeli v zločinskih filmih dajati tudi nekaj sentimentalne ljubezni. To je bil William Powell. Drugi, ki se za tako izjemo bori, je Humphrey Bogart. Toda on ne bo uspel. Filmski statistiki so namreč našli kar praktično delo in na podlagi glasovaj in števil ugotovili, da ogromna večina ameriškega filmskega občinstva ne mara, da bi junaki zločinskih filmov igrali poleg svoje grde obrti še zaljubljene prizore. Brž ko bi se to zgodilo, bi mu moralo občinstvo pokloniti svoje simpatije in pričakovati, da za svoje življenje ne bo kaznovan, kakor bi bilo prav, marveč poplačan s srečnim koncem, z zakonom.

Ameriško občinstvo pa sodi, da je zločinec tudi v filmu in mora biti trdo in pravično kaznovan in umreti čim mlajši, da se ga družba čim prej reši. Te nenapisane postave ne sme prekršiti noben filmski režiser — in navsezadnje je tako tudi prav...

Radio

Program radio Ljubljana

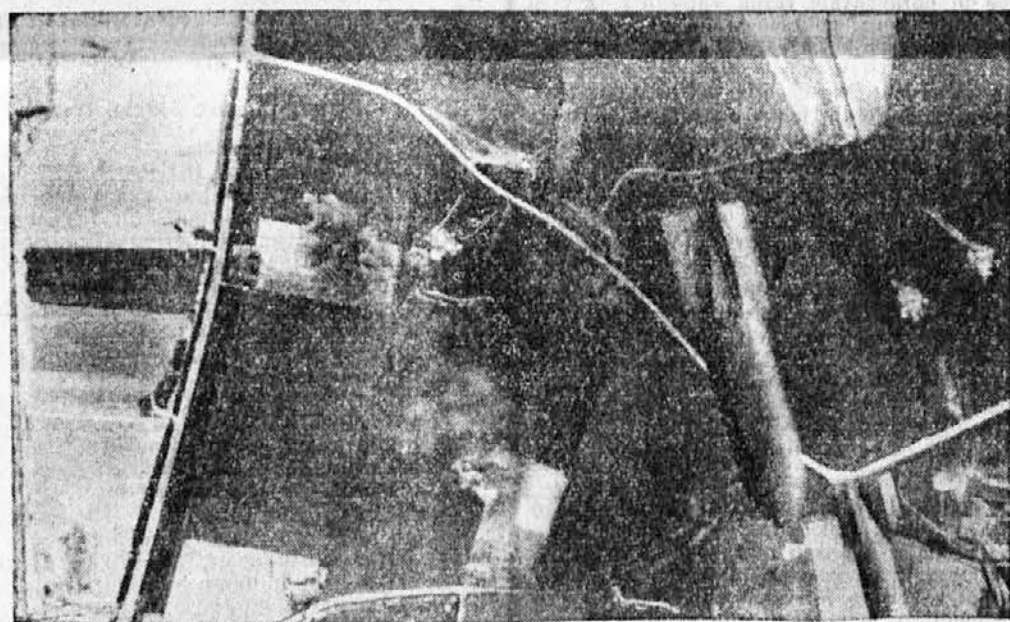
Torek, 6. avgusta: 7 Jutranji pozdrav — 7.05 Napovedi, poročila — 7.15 Pisan venček veselih zvokov (plošče) do 7.45 — 12 Plesni zvoki (pl.) — 12.30 Poročila, objave — 13 Napovedi — 13.02 Opoldanski koncert Radijskega orkestra — 14 Poročila — 19 Napovedi, poročila — 19.20 Nač. ura: Naše planine v bajki, v pripovedkah in pesmih (recitacije in petje) — 19.40 Objave — 20 Gospodarski pregled (g. Poločnik) — 20.10 Vdritelj in masa (g. prof. Hrovat) — 20.30 Koncert Radijskega orkestra, vmes poje narodne pesmi g. Tone Petrovič — 22 Napovedi, poročila — 22.15 Šramli in citre (plošče) Konec ob 23.

Drugi programi

Torek, 6. avgusta: Belgrad: 19.40 Zbor. — Zagreb: 20.30 Klavir. — Bratislava: 20.15 Zab. konc. — Praga-Bрно: 19.25 Pisan spored. — Solija: 20.30 Violina. — Beromünster: 19.40 Ork. konc. — Budimpešta: 22.10 Ork. konc. — Stockholm-Hoerby: 20. Operna gl. — Rim-Florenca-Turin: 21.15 Simf. konc. — Sottens: 20.25 Posford-Grünova opereta »Balalajka«.

Belgrajska kratkovalovna postaja: YUA, YUB (49.18 m) 19.40 Poročila v slovensčini — YUF, YUG (19.69 m) 1.55 Oddaja za Južno Ameriko — 3.00 Oddaja za Sev. Ameriko.

Naročajte in širite
Slovenski dom!

Težka letalska bomba tik pred ciljem.

Pot brez miru
Whee Miller

87

Rekel je, da je bilo 21. septembra, med sto desetimi sto enajstim značilnim napadom, vrženih na mesto tisoč dvesto deset bomb. Pri nekem drugem napadu so zmetali na mesto petsto bomb. Mestna predela Santo Domingo in San Lazaro sta popolnoma porušena.

Ob tovarni za orožje je stala dolga vrsta prestrašenih žensk. V rokah so držale lonce, skodele in drugo posodo ter potrpežljivo čakale na vodo, ki so jo delili iz tovarniškega vodnjaka. Asturski rudarji so že takoj v začetku obleganja onemogočili vsako preskrbo z vodo in poškodovali cevi. Ko se je obleganje začelo, je dobil vsak po tri litre vode na dan, toda kmalu je bilo treba zmanjšati rok na polovico. V kavarni Cervantes, ki je bila velik lokal, niso dobili niti enega kozarca vode. Namesto tega si dobil neužitno kavo in kislico, ki naj bi bila vino. Razbita okna in vrata so bila zatrpana z vrečami peska. Mračen prostor, ki je bil poln mavrov in legionarjev, so razsvetljevale sveče. Več kakor dva meseca ni bilo dobiti ne plina za kuhanje, ne električnega toka za razsvetljavo.

Sedemdeset tisoč prebivalcev je stradalo. Samo nekaj trgovin je bilo še, ki so prodajale pištole, do skrajnosti zmanjšane količine hrane. V dolgih vrstah so stali ljudje pred trgovinami.

Vsa zaloga življenjskih potrebščin je bila nekaj riža, moke in čičerke. Pri sebi sem imel tri tisoč peset, pa nisem mogel kupiti niti

najmanjše stvari za v usta, čeprav sem bil v mestu dan in pol. — Nekateri so v dveh mesecih pojedli po en sam majhen kosček mesa ali pa se jim je posrečilo, da so mleko, maslo ali zelenjavo samo videli.

V hotelu »Francese«, najboljšem na trgu, sem naletel na nekaj inozemskih trgovskih potnikov, ki so tihali v pasti že od 18. julija. Njihovi sorodniki in znanci niso vedeli, ali so živi ali mrtvi.

Nekemu nemškemu potniku, Herbertu Zanderu, sem obljubil, da ko se bom vrnil v Anglijo, bom obvestil njegovega brata v Nemčiji, da je še živ. Za to se je izkazal hvaležnega tako, da je dal meni in Packardu, vsakemu po krožnik kuhanega grahama. To je bilo vse, kar sva ta dan, razen tiste pečene koruze, pojedla. V hotelu »Francese« je stanovalo kakšnih 20 ljudi. Toda že več kakor dva meseca ni bilo ne duha ne sluha o kakih postrežbi. Gosti sami so bili strožno osebje in so si med seboj razdeljevali hrano. Živeli so največ ob riževih juhi in grahamu. Njihovi bledi, upadli obrazi so kazali vidne sledove stradanja.

Ne da bi bili opazili »ojaženja«, so rudarji skoraj popolnoma obkolili s hribov mesto v približni razdalji nekaj tisoč metrov. Strelji iz pušk so se kar naprej oglašali. To popoldne skoraj ni minila minuta, da se ne bi oglašil strel. Ljudje so šli mirno po svojem delu, toda na nekaterih cestah so si poiskali zavetja ob zidovih hiš.

Otroci so se igrali na manj nevarnih cestah in se niso brigali za streljanje. Nekateri so imeli še obvezane rane. Dve majhni deklici sta se pred našim hotelom učili »streljanja«. Š prsti sta opo- našli revolver in veselo kričali »bumf, bumf«. Druga igra se je zopet imenovala »metanje bomb«. Neki fantalin je ležal na tleh, drugi pa je držal nad njim polovico opeke, ki jo je potem spustil. Vsa spretnost igre je bila v tem, da se je moral tisti, ki je ležal na tleh, hitro zvaliti stran, preden ga je opeka pogodila.

V kavarni »Cervantes« so mi ljudje ob skodelici slabe kave pripovedovali, kakšne stiske vse so morali prestati. Ko je postalo streljanje le prehudo, jih je na deset tisoč moralo po mesec dni prebivati noč in dan po kletih. Izbruhnil je tifus in mnogi jih je pomrl. Dne 6. oktobra je udarila v šestnadstropno stanovanjsko hišo težka bomba. V pritličju je pobila 34 ljudi, ranila pa jih več kakor sto. Druga bomba je zopet prebila petnadstropno hišo in pobila 14

ljudi. Pripovedovali so mi, da je bilo med letalskimi napadi pobitih in ranjenih več žena in otrok.

Sredi oktobra se je rudarjem posrečilo, da so vdrlj v neko predmestje in ga zavzeli. Branilec so se prekopali pod zidovi šestih hiš in zagrali 24 hiš. Tako so hoteli sovražnika pregnati. Vsa mestna četrt je zgorela.

Ob štirih popoldne, ko smo se pogovarjali, se je pokazalo letalo. Ljudje so leteli s cest v zavetje. Tekli so v kleti, ki so bile označene s svinčnikom napisanimi tablicami. V kavarni se ni nihče premaknil. Letalo je odrglo štiri bombe, pa niso nobenega ranile.

Aranda nam je bil obljubil, da nas bo poslal nazaj s prvim oddelkom, ki naj bi odpeljal v mraku. Toda rudarjem se je posrečilo, da so dobili cesto zopet v svoje roke. Tako ni bilo mogoče priti skozi, dokler jih ne bi vrgli nazaj. Zopet smo bili v zagati in sprevideli smo, da bomo morali ostati to noč še, kjer smo.

V hotelu »Francese« je bila samo ena postelja. S Packardom sva žrebala in on je moral spati na tleh. Ponoči sem se šestkrat zbudil. Zbudilo me je močno streljanje, ki se je poleg tega oglašalo še v središču mesta. Padlo je na tisoče streliv in artilerije se je začela oglašati. Bil sem tako truden, da sem vsakokrat zaspal, čim je streljanje ponehalo. Enkrat, bilo je okrog štirih jutraj, so asturski rudarji ustrelili 400 metrov pred naš hotel. Nekaj krogel je udarilo v steno hotela. Prebudit sem Packarda, ki se je hitro preselil v bolj varen kot. V temi sva ugibala, kaj bi storila. Končno sva sklenila, da ne bova nič storila. Aranda je poslal pomoč — slišati je bilo, kako so tekali po cesti — in je napad odbil.

Še ves drugi dan so se oglašali strelji v okolici mesta skoraj vsako minuto. Vojaško poveljstvo je mislilo, da je za odhod po cesti še vedno nevarno in so naš oddelk štirikrat odložili. Dvakrat smo se naložili na vozilo in vsakokrat so se častniki drugače odločili. Iztrpani smo bili tako, da smo se kar tresli. Ves dan nismo zaužili drugega, kakor kavo, škaflo sardin in kosček kruha, ki nam ga je bil dal neki Francoz.

V somraku se je naš oddelk zopet naložil na vozila in brezkončno dolgo čakal. Častniki so rekli, da bomo takoj odšli, čim bo prišel oddelk, ki je namenjen skozi. Ko se je stemnilo, je prihrumel na trg oddelk 25 vozil. Na vsakem je bilo po 300 mož. Oddelk je utrpel majhne izgube, 12 mrtvih in 18 ranjenih.